

Nie som geniálna

(Slovenka; 06/2009; 03/02/2009; s.: 20, 21, 22, 23; ZUZANA LAJDOVÁ ; Zaradenie: RANDE)

DÁMOU, KTORÁ BOLA PRI ZRODE NOVEJ MENY

Bankárku Elenu Kohútikovú novinári často nazývajú Euro Lady, lebo to bola práve ona, kto prišiel s myšlienkou porozmýšľať, kedy na Slovensku prijať euro. Za dva a pol roka priprav vŕaj nikdy nezapochybovala, že sa to podarí.

O bezproblémovej zmenemene sa pochvalne vyjadrujú aj v zahraničí, Elena Kohútiková však tvrdí: každý pracovný úspech je pominuteľný, nič nenahradí pocit byť mamou a starou mamou.

_ Ako ste prežili Silvester a prvý deň tohto roka spojený s príchodom eura? Vŕaj ste spávali v kancelárii na matraci. . .

Áno, mala som v kancelárii matrac aj perinu s motívom eura a každého, kto prišiel, viac zaujímala moja improvizovaná posteľ než euro. Inak to bol najkrajší Silvester môjho života. Celý deň sme pracovali, potom som utekala domov prezliecť sa z kostýmu do riflí, v ktorých som mohla pohodlne prežiť celú noc a nakoniec aj spať na tom matraci. O polnoci nás šéf banky pozval na pohár nealkoholického šampanského a o pár minút pribehla kolegyňa s prvou dobrou správou, že fungujú platobné karty, a o chvíľu aj bankomaty, potom začala práca na samotnej konverzii.

Všetko išlo rýchlejšie, než sme predpokladali
- najmä vďaka tomu, že sme sa dobre pripravili.

_ Pred sedemnástim rokmi ste zažili aj zrod slovenskej koruny.
Čo bolo ťažšie - prechod na slovenskú korunu či euro?

Pri korune sme mali veľmi krátky čas na prípravu, hovorilo sa o šiestich mesiacoch, ale nakoniec sme to museli zvládnuť za šesť týždňov.

Ale vtedy sa menilo kurzom jedna k jednej, v bankových systémoch sa zamieňal len symbol československej koruny za slovenskú. Navyše, vtedy bolo v obehu 30 miliárd, dnes 150 miliárd korún, ktoré nie je maličkosť stiahnuť. Pri eure je to ťažké aj pre bežných ľudí - musia si zvykať nielen na novú menu, ale aj na ceny v obchodoch. Možno bola vtedy väčšia eufória aj u občanov. . .

_ A aké sú prvé reakcie bežných ľudí na novú menu?

Keď padlo definitívne rozhodnutie o prijatí eura, ľudia prestali špekulovať, či je to dobré, alebo zlé, či sme nemali počkať pár rokov. . .

Teraz sa len občas posťažujú, že si ťažšie zvykajú na mince, ale reakcie už nie sú útočné. Finančná kríza, paradoxne, presvedčila ľudí, že slovenská koruna by nemusela posilňovať donekonečna.

Keď som chodila po Slovensku a diskutovala s ľuďmi o novej mene, jedna pani sa sťažovala: Mám šesťdesiat rokov, viete, aké je ťažké zvyknúť si na niečo nové? Hovorím jej: Ale keby prišla nová mena o dvadsať rokov, mali by ste osemdesiat, a to by bolo omnoho ťažšie. Zasmiala sa a povedala, že mám pravdu.

_ A čo vy? Už ste si zvykli na centy a nové ceny v obchode?

Keď idem na nákup, tiež sa ešte začudovane dívam na cenovky. . .

Nie som génius - sledujem, koľko zaplatím za bežný nákup v novej mene, pred pár dňami som si robila súpis trvalých príkazov, koľko za ne zaplatím v eurách, aby som mala prehľad. Možno to mám o niečo jednoduchšie, že zo zahraničných ciest poznám euro bankovky aj mince.

_ Odložili ste si nostalgicky slovenské koruny?

Nie, ale nejaké schoval zať - takže v rodine pár korún zostalo. Mám kdesi v šuflíku bývalé neokolkované československé koruny, ale nikdy som sa na ne nostalgicky nepozerala. Ale mám odložené dve slovenské päťdesiatkorunové bankovky vlastnoručne podpísané prezidentom Kováčom a bývalým viceguvernérom Národnej banky Mariánom Tkáčom.

_ Čo vás rodičia učili o peniazoch?

Nikdy sme v rodine nemali peniaze na rozhadzovanie, boli sme štyri deti, a tak ma učili vážiť si ich a otec ma naučil hospodáriť s nimi.

Raz do roka si sadol, urobil prehľad toho, čo sa zarobilo, čo sa minulo. Keď som v pätnástich išla na strednú ekonomickú školu, povedal mi: "Dievča, keď budeš tá ekonómka, pod' sem, trochu sa priuč, tebe odovzdám žezlo rodinných financií." Naučil ma bilancovať, naplánovať stratégiu na ďalší rok, nežiť do poslednej koruny, odložiť si rezervu. . . V živote som sa k tomu často vracala - aj keď som si založila vlastnú rodinu, bola som financmajstrom ja. Nebohý manžel k tomu nemal vzťah, on bol skôr na zarábanie a mŕňanie peňazí. Keď som ho raz informovala, koľko sme za rok ušetrili, najskôr na mňa hľadel neprítomným pohľadom a potom povedal: "Nerozumiem, ty si na materskej, ja veľa nezarobím, máme dve malé deti, nikdy nám nič nechýbalo a ty dokážeš ešte ušetriť?"

_ Tak poraďte, ako treba hospodáriť?

Ja som to robila tak, že som vždy mala prehľad, koľko môžem minúť na domácnosť. Nerozhadzovala som peniaze na zbytočnosti, šla som pre deti aj pre seba, snažila som sa privyrobiť si šitím a písaním na stroji. Mama ma naučila variť hospodárne - vždy si zráta, koľko ju vyšiel obed aj jedna porcia.

V duchu som prevracala oči - čo tá mama stále ráta a ráta?

A potom som robila to isté aj ja.

Keď prídu dcéry na nedeľný obed, učím ich - pozrite sa, keby sme si takéto jedlo dali v reštaurácii, vyjde nás to trojnásobne drahšie a nemôžem vám zabaliť zvyšok na ďalší deň. Občas sa ma známi pýtajú, prečo robím rodinné oslavy doma: "Nehovor, že nemáš na to ísť do reštaurácie!" Lenže keď oslavu a jedlo pripravím doma, má to úplne inú atmosféru. A keď prídu občas na návštevu bratia, zvyknem variť jedlá, čo ma učila moja mama, a pripomenieme si, čo sme zažívali v detstve.

_ A čo typicky rodinné pripravujete?

Napríklad maminu sviečkovú so zemiakovými kroketskami v tvare mesiačikov alebo smažené palacinky plnené údeným mäsom a k tomu zemiakový šalát. . . Podľa mňa je v dnešnej dobe dôležité udržiavať ducha rodiny, deti, aj keď sú rozlietané, by mali mať pocit, že sú niekde doma. Viete, ako som začínala tohtoročné Vianoce? Deň pred Štedrým dňom som mala deň voľna, ten som využila na každoročné pečenie vianočných koláčikov s dcérami. Večer predtým som si sadla v kuchyni na koberček, rozložila noviny, pustila si koledy a tri hodiny čistila orechy.

Keď som to hovorila kamarátke, ona na to - čo si nepovedala, zohnala by som ti očistené.

Smiala som sa - načo, dostala som orechy od brata, a takto sa aspoň preorientujem z práce a zo starostí okolo eura na domácu a vianočnú atmosféru. No a na druhý deň sme s dievčatami piekli, dvaapoločná vnučka Sofia si robila vlastné vanilkové rožky a deväťmesačný vnúček Matúš roznášal cestu po celom dome.

_ Jedna vaša dcéra je ekonómka, druhá pracuje na projekte **Divé maky**, ktorý pomáha talentovaným rómskym deťom. Do vašej rodiny tak trochu patrí aj Simonka z Detvy, ktorú v rámci tohto projektu finančne podporujete. Ona vie, kto je jej sponzorom?

Neviem, či vie presne, čo robím, ale pozná ma. Stretávame sa najmä na jej vystúpeniach, kde sa s ňou vždy rozprávam. Podporujem ju už tri roky, lebo sa mi páči projekt, ktorý učí rómske deti žiť inak, rozvíja ich talent a motivuje ich chodiť do školy. Sledujem aj Simonkine výsledky v škole, podporujem ju, ale nechcem nahrádzať rodičov.

_ Porajte, ako sa žena môže presadiť v mužskom svete, ako sa to podarilo vám?

Keď robíte veci s láskou, tak prichádzajú aj nápady, ktorými sa posúvate dopredu. Žena však musí tvrdo pracovať, aby dokázala prekonať nedostatok mnohých z nás - ostych prezentovať svoj nápad a zviditeľniť sa. Navyše muži akceptujú jej názor, len keď má myšlienku a je realizovateľný.

_ Ženy majú situáciu skomplikovanú aj tým, že neustále riešia dilemu deti alebo kariéra.

Určite ste sa do podobnej situácie dostali aj vy. . .

Ak sa žena rozhodne mať dieťa, mala by si nájsť čas a zostať pri ňom aspoň v útlom detstve, vtedy je nenahraditeľná. Môže dieťaťu zabezpečiť pestúnku, ale mamu nikto nenahradí. Z vlastnej skúsenosti môžem povedať, že čo dieťaťu dáte v detstve, to sa vám vždy vráti. Aj dcére, ktorá je teraz na materskej, hovorím: "Užívaj si to, zostaň ešte chvíľu doma s deťmi, vaša generácia bude robiť možno aj do sedemdesiatky, na kariéru

budeš mať dost času, nič ti neutečie". Dokonca si myslím, že deti žene môžu v kariére pomôcť. Naučia ju pracovať racionálnejšie, efektívnejšie a rýchlejšie a lepšie si organizovať čas, lebo sa vždy bude ponáhľať za nimi. Ženy majú dnes v kariére rovnaké šance ako muži, napríklad v predstavenstve VÚB sme dve ženy - čo nie je málo.

_ Napriek tejto vysokej funkcii bežne chodíte výt'ahom pre zamestnancov, obedujete v kantíne a na plesoch tancujete a spievate. . .

Do kantíny chodím preto, lebo je to rýchlejšie, vo výt'ahu sa rada porozprávam s ľuďmi. Nepremýšľam nad tým, že by som sa pre funkciu mala správať inak, než je pre mňa prirodzené. Samozrejme, aj rada spievam, a keď ku mne príde Sofia, už vo dverách kričí: "Stará mama, máš koláčik?" a hneď potom: "Zahraj na harmonike. " Tak jej zahrám, učím ju láske k hudbe a spolu sa radujeme. Viete, mňa nič okrem narodenia mojich detí nepotešilo viac ako vnúčatká.

Žiadna práca a úspechy nenahradia ten pocit byť mamou a starou mamou. Beriem to ako odmenu za môj nie celkom ľahký život.

Foto:

Záverečný koncert v ľudovej škole umenia v roku 1967.

Harmonike zostala Elena Kohútiková verná dodnes

Silvestrovska noc, príchod novej meny - Elena Kohútiková spí v kancelárii namatraci

Po skončení ekonomickej strednej školy na stužkovej slávnosti